

РОЗДІЛ 6 ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

К.е.н., ст. викл. Бурлакова І.М., студент гр. Ем-21 Коробкіна Ю.І.

Оцінка вартості банківського бізнесу набуває актуальності в сучасних умовах ринкового господарювання, беручи до уваги розвиток банківського сектору в Україні, для якого характерними є такі зміни організаційних форм, як укрупнення, що часто відбувається шляхом злиття чи поглинання.

Необхідність оцінки вартості банку виникає практично при всіх трансформаціях: при купівлі та продажу, його акціонуванні, поглинанні та злитті, а також в багатьох інших бізнес-ситуаціях.

Існують три основні підходи для оцінки банківського бізнесу: витратний, доходний, порівняльний (ринковий). Кожен з яких використовує окремий тип інформації: доходи сучасного та майбутніх періодів, балансова вартість, вартість бізнесу-аналога.

Проблеми оцінки вартості бізнесу розглядали Олексіч Д. В. та Шевчук О. В., основний наголос в роботах вони поставили на особливостях дохідного і витратного підходів.

Порівняльний підхід в оцінці вартості банківського бізнесу не може застосовуватися на практиці, оскільки носить досить поверхневий характер. В банківській сфері застосування даного підходу буде доцільним лише в разі перевірки та порівняння одержаних результатів.

Сутність витратного підходу полягає в тому, що банк розглядається як майновий комплекс, який використовується для здійснення банківської діяльності. При цьому вартість визначається шляхом переоцінки ресурсів, що були витрачені на створення банку. Для розрахунку при цьому використовують дані балансу банку на дату оцінки.

Оцінка банку з використанням доходного підходу являє собою визначення вартості майбутніх доходів, які виникнуть у результаті діяльності банку і (можливого) подальшого його продажу. Отже, оцінка з позиції доходного підходу багато в чому залежить, які перспективи має оцінюваний банк.

Однією з основних проблем, що виникає при використанні доходного підходу, є прогноз майбутніх доходів. Для розрахунку величини вартості банку в межах даного підходу важливим є отримання достатньо точних даних щодо майбутніх доходів банку, що породжує певні складності.

За ідеальних умов (при врахуванні всіх факторів) вартість, одержана при застосуванні доходного чи витратного методів повинна збігатись. Однак, такий результат на практиці є малоймовірним. Це пояснюється, в першу

чергу, обмеженістю факторів, які використовуються в даних методах, та різницею в інформації, залежно від якої робиться висновок про вартість бізнесу.

Для встановлення адекватної вартості банківського бізнесу (формула 1) доцільно використовувати середнє геометричне значення двох підходів – дохідного і витратного, що дозволить врахувати більш ширший спектр інформації.

$$P = \left(\sqrt{\frac{CF}{i} * A} \right) * k, \quad (1)$$

де CF (cash-flow) – фінансові результати від звичайної діяльності банку;

i – темп росту грошового потоку (фінансового результату(CF));

A – балансова вартість банку;

k – коефіцієнт динаміки розвитку.

Частина формули ґрунтується на моделі Гордона. Даний спосіб визначення прибутковості підлягає модифікації, що дає можливість розширити спектр об'єктів оцінки і стає придатним для дослідження українських банків.

$$i = \frac{CF_n}{CF_{n-1}} - 1, \quad (2)$$

Довіра банку формується на основі певного коефіцієнту, що показує можливий темп розвитку на основі динаміки вартості банку за минулі періоди, – коефіцієнту динаміки розвитку (формула 3).

Коефіцієнт динаміки розвитку являє собою відношення майбутнього значення банківського капіталу (BC_{n+1}) до теперішнього (BC_n). Він прогнозує можливу динаміку розвитку банку. В свою чергу прогноз встановлюється методом екстраполяції даних – сума теперішнього значення банківського капіталу і середньої варіації за два роки.

$$k = \frac{BC_{n+1}}{BC_n}, \quad (3)$$

де: BC (bank capital) – банківський капітал (різниця між активами і зобов'язаннями).

Для більш точного аналізу доцільно враховувати динаміку показника банківського капіталу за 4 – 6 років. Внаслідок світової кризи 2008 року дані про банківську діяльність були схильні до значної варіативності. Подібні відхилення не дозволяють зробити адекватний аналіз, що і обумовило розрахунок прогнозованого значення банківського капіталу на основі екстраполяції останніх двох років.

Отже результат формули (1) є оптимізованим значенням вартості банку. Даний показник дає уявлення не тільки про комплексну оцінку вартості, але також враховує коефіцієнт очікування змін.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 187-189.